

KOLUMNĘ DOFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW
WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA
I GOSPODARKI WODNEJ W KATOWICACH

OCHRONA LASÓW

Pojęcie las używane jest do opisu gruntu leśnego wraz z rosnącymi na nim drzewostanami. Zgodnie z ustawą z dnia 28 września 1991 r. o lasach jest to grunt o zwartej powierzchni co najmniej 0,10 ha, pokryty roślinnością leśną lub może też przejściowo być pozbawiony takiej roślinności. Grunt ten musi być: przeznaczony do produkcji leśnej lub stanowić rezerwat przyrody lub być częścią parku narodowego lub być wpisany do rejestru zabytków. Ponadto zgodnie z zapisem ustawy jest to grunt, który jest „związany z gospodarką leśną, zajęty pod wykorzystywanie dla potrzeb gospodarki leśnej: budynki i budowle, urządzenia melioracji wodnych, linie podziału przestrzennego lasu, drogi leśne, tereny pod liniami energetycznymi, szkółki leśne, miejsca składowania drewna, a także wykorzystywane na parkingi leśne i urządzenia turystyczne”.

EFEKTYWNE DZIAŁAJĄCY

EKOSYSTEM

Z przyrodniczego punktu widzenia las stanowi zespół, w którym wzajemnie współdziałają: gleba leśna, rośliny, zwierzęta i klimat. Występują w nim określone warstwy roślinne: warstwa drzew czyli

drzewostan, podszyt czyli warstwa krzewów oraz warstwy tworzące tzw. dno lasu czyli runo leśne, do których zaliczamy: warstwę zielną (zbudowaną z ziół, bylin, krzewinek) i warstwę mchów i porostów. Ponadto tzw. pierwotny las może być przykładem naturalnie ukształtowanego i stabilnego ekosystemu lądowego, w którym istotne znaczenie mają wcześniej wymienione warstwy roślinności leśnej. W najniższej położonych warstwach lasu produkowana jest duża ilość materii organicznej stanowiącej pokarm dla wielu gatunków organizmów cudzożywnych. W lasach występują też organizmy określane mianem roślinożerców, są to głównie drobne bezkręgowce zamieszkujące glebę, ściółkę oraz powierzchnię roślin. One z kolei stanowią pokarm dla większych od nich drapieżników takich jak pająki, owady, drobne gryzonie czy ptaki. Na te zwierzęta z kolei polują większe drapieżniki: lisy, wilki, myszołowy. W najniższych piętrach lasu występują też gatunki pasożytnicze, m.in.: chorobotwórcze bakterie, pasożytnicze rośliny i grzyby oraz symbiotyczne porosty i grzyby mikoryzowe.

JAK CHRONIĆ EKOSYSTEM LEŚNY?

Zgodnie z artykułem 30 Ustawy o lasach zabrania się w nich: zanieczyszczania

gleby i wód, zaśmieciania, rozkopania gruntu, niszczenia grzybów oraz grzybni, także niszczenia lub uszkodzenia drzew, krzewów lub innych roślin. Nie wolno również niszczyć urządzeń i obiektów gospodarczych, turystycznych i technicznych oraz znaków i tablic. Ponadto zakazuje się: zbierania płodów runa leśnego w oznakowanych miejscach zabronionych, rozgarniania i zbierania ściółki oraz wypasu zwierząt gospodarskich, a także biwakowania poza miejscami wyznaczonymi przez właściciela lasu lub nadleśniczego. Nie wolno: wybierać jaj i piskląt, niszczyć legowisk i gniazd ptasich, ani też niszczyć legowisk, nor i mrowisk. Zakazuje się: płoszenia, ścigania, chwytania i zabijania dziko żyjących zwierząt, puszczania psów luzem, a także hałasowania oraz używania sygnałów dźwiękowych, z wyjątkiem przypadków wymagających wszczęcia alarmu.

Dodatkowo w lasach oraz na terenach śródleśnych, jak również w odległości do 100 m od granicy lasu, zabrania się działań i czynności mogących wywołać niebezpieczeństwo, a w szczególności: rozniecania ognia poza miejscami wyznaczonymi do tego celu przez właściciela lasu lub nadleśniczego. Zabrania się korzystania z otwartego płomienia, a tak-

że wypalania wierzchniej warstwy gleby i pozostałości roślinnych.

ZRÓWNOWAŻONE GOSPODAROWANIE

W EKOSYSTEMIE LEŚNYM

Prawidłowo prowadzona gospodarka leśna zgodnie w w/w ustawą jest określana jako działalność leśna obejmująca zakres zarządzania, ochrony i zagospodarowania lasu, utrzymania i powiększania zasobów i upraw leśnych, a także gospodarowania zwierzyną, pozyskiwania – z wyjątkiem skupu – drewna, żywicy, choinek, karpiny, kory, igliwia, zwierzyny oraz płodów runa leśnego. Prawidłowo prowadzona gospodarka leśna umożliwia również sprzedaż w/w produktów.

Ponadto trwale zrównoważona gospodarka leśna ma stanowić działalność, której celem jest ukształtowanie struktury lasów i ich wykorzystanie pozwalające na trwałe zachowanie ich bogactwa biologicznego, wysokiej produktywności oraz potencjału regeneracyjnego i żywotności.

Dodatkowo należy zadbać o to, aby prowadzona gospodarka leśna umożliwiała wypełnianie teraz i w przyszłości, wszystkich ważnych ochronnych, gospodarczych i socjalnych funkcji na poziomie lokalnym, narodowym i globalnym, a także była prowadzona bez szkody dla innych ekosystemów.

Aby lasy mogły spełniać swoje różnorodne funkcje, powinny być wielogatunkowe, wielowarstwowe, a także wielopokoleniowe. By zachować te funkcje, a zwłaszcza tę ostatnią, ważne jest przemyślane prowadzenie prac związanych z wycinką drzewostanu. Zalecane jest stosowanie praktyki polegającej na stopniowym usuwaniu drzew, aby został zachowany właściwy leśny mikroklimat, a młode pokolenie drzew wzrastało w warunkach środowiskowych zapewnionych przez stary las. Przy przemianie pokoleń w lesie korzystne są tzw. odnowienia naturalne, czyli opad nasion z lokalnych drzew, który zapewnia nowe pokolenie lasu. Nie jest zalecane wyłączenie odnawianie powierzchni leśnych przy wyłącznym użyciu sadzonek.

NA CZYM POLEGA OCHRONA LASU?

Zgodnie z informacjami źródłowymi ochrona lasu polega przede wszystkim na identyfikacji zagrożeń i stosowaniu skutecznych metod ochrony przed tymi zagrożeniami. Zagrożenia, których zwalczaniem zajmuje się ochrona lasu, zostały podzielone na trzy grupy. Mogą być one związane z oddziaływaniem organizmów żywych – zagrożenia biotyczne lub też mogą powstać w wyniku oddziaływania czynników nieożywionych, np. klimatycznych – zagrożenia abiotyczne. Ostatnią grupę stanowią zagrożenia związane z działalnością człowieka, określane mianem zagrożeń antropologicznych.

Zagrożenia biotyczne wywołane są przez patogeny grzybowe powodujące m.in. choroby infekcyjne liści, pędów, pni czy korzeni, a także szkodniki owadzie lub zwierzynę i gryzonie.

Wśród zagrożeń abiotycznych wywołanych przez tzw. czynniki nieożywione najgroźniejsze dla lasów są wiatry huraganowe, wiatry występujące zwłaszcza w okresie wiosny i jesieni, a także obfite opady deszczu i śniegu. W wyniku powstałych szkód zwiększa się baza pokarmowa i rozrodcza szkodników wtórnych, w tym m.in. kornika drukarza – chrząszcza charakteryzującego się skłonnością do masowych pojawów o dużej skali zasięgu oraz o znacznej dynamice ataku.

Zagrożenia antropogeniczne związane są z działaniami polegającymi przede wszystkim na zaśmiecaniu terenów leśnych i nieprzemyślanymi działaniami wykonywanymi w obrębie terenów zalesionych.

Warto więc postępować w sposób pozwalający na ograniczenie tych zagrożeń, na które sami mamy wpływ, a więc zagrożeń spowodowanych działalnością człowieka.

AGNIESZKA KURCIUS
Dział Rolnictwa Ekologicznego
i Ochrony Środowiska

Źródło:
Ustawa z dnia 28 września 1991 r.
o lasach (Dz. U. 1991 Nr 101 poz. 444)
<https://www.encyklopedia.laspolskie.pl/>
<https://zpe.gov.pl/>
[https://www.wwf.pl/
jak-mozemy-chronic-lasy](https://www.wwf.pl/jak-mozemy-chronic-lasy)
<https://www.bialystok.lasy.gov.pl/>

Za treści zawarte w publikacji
dofinansowanej ze środków
WFOŚiGW w Katowicach
odpowiedzialność
ponosi Redakcja.

KOLUMNĘ DOFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW
WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA
I GOSPODARKI WODNEJ W KATOWICACH